

Nr 868

Av herrar **Gustafsson** i Stenkyrka och **Elmstedt**, om avskaffande av inkomstprövningen beträffande änkepension inom den allmänna försäkringen.

(Lika lydande med motion nr 694 i Första kammaren)

Folkpensioneringens syfte synes från början ha varit att vid inträffat pensionsfall bereda den försäkrade möjlighet till försörjning på viss miniminivå. Som en följd därav samt för att utan alltför stora kostnader kunna ge de mest behövande en så hög standard som möjligt har folkpensionsförmånerna tidigare i stor utsträckning varit inkomstprövade, d. v. s. efter vissa fastställda regler minskade med hänsyn till pensionstagares övriga inkomster.

Området för inkomstprövningen har emellertid alltmera minskats bl. a. som en följd av att folkpensioneringen genom tillkomsten av tilläggpensioneringen delvis har ändrat karaktär så att den numera representerar grundskyddet i ett utbyggt pensionssystem med pensioner i förhållande till den aktiva tidens förvärvsinkomster. Fr. o. m. ingången av år 1963 kvarstår sålunda inkomstprövningen endast i fråga om dels hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg samt dels änkepension i fall då dödsfallet inträffat före den 1 juli 1960. Kvinna som blivit änka före nämnda tidpunkt är alltså försatt i ett sämre utgångsläge än andra.

Till de fr. o. m. 1962 inträffade dödsfallen utgår fr. o. m. 1963 i allt större omfattning allmän tilläggpension i form av familjepension (änke- och barnpension). Då bl. a. de här ovan omtalade övergångsänkorna helt är utestängda från möjligheten att erhålla allmän tilläggpension i form av änkepension har, med införande av inkomstprövningens upphörande fr. o. m. 1 juli 1960 samt möjligheten till tilläggpension fr. o. m. ingången av år 1963, klyftan inom samma grupp av pensionärer vidgats på ett för de berörda mycket ogynnsamt sätt.

Här kan också erinras om tillkomsten av grupplivförsäkring för arbetare fr. o. m. år 1963. Försäkringen tecknas hos SAF:s och LO:s gemensamma försäkringsbolag, Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA). Beträffande kvinnas rätt till ersättning från försäkringen gäller i korthet att därest mannen fyllt 21 men ej 55 år utgår fr. o. m. år 1967 helt grundbelopp med 31 500 kr. (24 000 kr.). Avtrappning av ersättningens storlek sker fr. o. m. det år då mannen fyller 55 år. Har mannen fyllt 65 men ej 67 år utgår sålunda reducerat grundbelopp med 4 000 kr.

Helt naturligt kan för pensionssökande änka, där pensionen är helt inkomstprövad, det synas både svärbegripligt och orättvist vid vetskapen om dels den egna

pensionens reducering samt dels att denna minskning är begränsad till en viss grupp av änkor, medan övriga, oberoende av sin ekonomiska situation, erhåller oreducerad änkepension. Därtill kan anföras att nu gällande avdragsbestämmelser i icke så få fall sannolikt minskar dessa kvinnors intresse att återgå till ett tidigare förvärvsarbete eller i övrigt att söka sig ut på arbetsmarknaden.

Enligt en från riks försäkringsverkets tekniska byrå erhållen uppgift uppgick antalet änkepensioner i övergångsfallen i november 1967 till 30 177 varav kan förväntas att cirka 13 500 kvinnor f. n. har sin änkepension nedsatt till följd av de nu gällande bestämmelserna om inkomstprövning. Det relativt ringa och snabbt minskande antalet änkepensioner varom det här är fråga samt det för de berörda mycket ofördelaktiga ekonomiska utfallet vid jämförelse med övriga änkor synes motivera att nu gällande inkomstprövning avskaffas snarast möjligt. Därest så kan ske och inkomstprövningen avskaffas å änkepension efter man som avlidit före den 1 juli 1960 synes 17 § lagen den 25 maj 1962 (nr 382) angående införande av lagen om allmän försäkring kunna utgå, medan 16 och 32 §§ samma lag bör bli föremål för översyn och omarbetning.

Under återopande av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning i syfte att avskaffa nuvarande inkomstprövning å änkepension efter man som avlidit före den 1 juli 1960.

Stockholm den 26 januari 1968

Torsten Gustafsson (cp)
i Stenkyrka

Claes Elmstedt (cp)

Nr 869

Av herr **Hamrin** i Kalmar **m. fl.**, *angående vissa försäkringsförmåner för hemarbetande.*

(Lika lydande med motion nr 683 i Första kammaren)

Stockholm den 26 januari 1968

Mac P. Hamrin (fp)
i Kalmar

Ingegärd Fränkel (fp)

M. Berglund (fp)

Olle Westberg (fp)

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården